

varande skall polismyndighet i vissa fall provisoriskt kunna omhändertaga alkoholmissbrukare. Detta gäller främst dem som är farliga för annans personliga säkerhet eller eget liv, nämligen om faran är så överhängande att länsstyrelsens beslut om tvångsintagning ej utan våda kan avvaktas.

Enligt 25 kap. 7§ strafflagen skall ämbetsman som för brott förskyller böter dömas till suspension, om han genom brottet i avsevärd mån skadat det anseende som innehavaren av befattningen bör äga. Om ämbetsmannen med hänsyn till tjänstens särskilda beskaffenhet genom brottet visat sig uppenbarligen icke vara skickad att inneha tjänsten, får i sådant fall dömas till avsättning. Genom en numera lagakraftvunnen dom har den sistnämnda bestämmelsen tillämpats beträffande en biskop, vilken befunnits skyldig till ärekränkingsbrott, begångna innan han utnämnts till biskop. Omständigheterna var i korthet de, att vederbörande författat anonyma brev med ärekränkande innehåll, som spritts till ett stort antal präster med syfte att före det biskopsval, vid vilket han framförts som kandidat, påverka prästerna till hans förmån och till nackdel för andra kandidater. I domen uttalas, att ärekränkningarna icke kan anses som ringa om än domstolen icke finner dem förskylla frihetsstraff. Domstolarna fann omständigheterna vara sådana att med hänsyn till tjänstens särskilda beskaffenhet man borde döma till avsättning.

Till justitieråd fr. o. m. den 1 juli 1954 har utnämnts hovrättsrådet *Hugo Digman*. Under åren 1950—53 var han ledamot av straffrättskommittén.

Carl Holmberg.

Meddelelser.

DANSK KRIMINOLOGISK SELSKAB.

I samarbejde med A/S ASA Filmudlejning arrangerede Dansk Kriminalistforening og Dansk Kriminologisk Selskab den 21. september en særforestilling i „Merry Teatret“, hvor medlemmerne fik forevist filmen „Vi er alle mordere“, et realistisk og stærkt virkende indlæg i debatten mod dødsstraf, som var udarbejdet af den franske instruktør og advokat André Cayatte.

Ved mødet den 20. oktober, hvortil også medlemmerne af Psykiatrisk Selskab var indbudt, talte kriminaldommer Harbou om „Nogle bemærkninger om mentalobservationer“.

Indlederen gjorde gældende, at systemet i sin nuværende form lider af alvorlige mangler, og trak problemerne meget skarpt op. Selvom det ville være ønskeligt, at den juridiske dommer havde et vist kendskab til psykiatriske problemer, så skal dommeren dog først og fremmest

være dommer og ikke pseudospecialist, og der er i hvert fald også et hensyn at tage til lægdommeren, som slet ikke kan have indsigt i psykiatrisk terminologi. Indlederen påpegede det uheldige i, at lægerne i deres erklæringer ofte tager stilling til spørgsmål, som klart ligger uden for deres kompetence, idet de udtaler sig om skyldsspørgsmålet, ligesom de jævnligt tilsidesætter generalpræventive hensyn. Han ville derfor foreslå, at der for psykiaterne arrangeredes kursus i strafferetlige problemer og øvelser i affattelse af retslige erklæringer.

Med hensyn til observationernes karakter og grundighed mente dommer Harbou, at hospitalsobservationen naturligvis var den bedste, idet lægens kontakt med sigtede ved de ambulante undersøgelser var næsten lige så sporadisk som dommerens kontakt med sigtede i retten. Han mente endvidere, at man måtte svare benægtende på spørgsmålet, om lægen havde særlig gode muligheder for at opnå kontakt med sigtede, fordi der ikke er tale om et normalt læge-patient forhold; sigtede betragter lægen som samfundets repræsentant og indretter sin holdning derefter.

Indlederen rejste dernæst spørgsmålet, om ikke ordningen med en særlig psykiatrisk undersøgelsesklinikk var organisatorisk uheldig, da det formentlig var bedre at henlægge arbejdet til hospitalerne, som også har andet psykiatrisk arbejde. Om selve lægeerklæringens form nævnede Harbou det uheldige i den udstrakte brug af „doktorlatin“, idet det var processuelt forkasteligt, at oversættelsen skal gives lægdommerne af den juridiske dommer i voteringsværelset. Om erklæringernes omfang var at sige, at de var alt for omfattende og tidsrøvende, og at man eventuelt måtte kunne regulere omfanget efter sagens alvor, således at man i almindelighed skrev kortere erklæringer, hvor sagen drejede sig om f. eks. antabusbehandling eller ungdomsfængsel. Iøvrigt kunne man uden skade undvære uddrag af sagens akter i alle erklæringer. Indlederen udtrykte endelig ønsket om, at man i højere grad kunne praktisere, at lægerne mødte i retten som vidner.

Med hensyn til retslægerrådet anså Harbou det for en mangel, at forretningsgangen var skriftlig, og at erklæringerne ikke byggede på en observation af sigtede selv. Det var hans personlige erfaring, at man måtte være forsigtig med at lægge for stor vægt på erklæringerne, når rådet foreslog anvendelse af de mere indgribende særforanstaltninger. Det var også ønskeligt, at eventuelle dissenser fandt udtryk i rådets udtalelser.

Sluttelig opfordrede indlederen lægerne til at oplyse, i hvilket omfang erklæringerne byggede på almindelige lægelige grundsætninger, lægens egne teorier eller et rent lægeligt skøn, som formentlig ikke er meget bedre end juristens skøn.

I den efterfølgende diskussion deltog overlæge, dr. med. Georg K. Stürup, overlæge, dr. med. Poul Dickmeiss, overlæge, dr. med. Paul Reiter, overlæge Georg V. Bredmose, landsdommer Fr. Lucas samt landsdommer Theodor Petersen.

J. J.

Litteratur

Alvar Nelson: Brott och Nåd. Studier i svensk statsrätt och straffrätt. Almquist & Wiksell, Stockholm, 1954. 144 sider. Anmeldt af landsdommer Bjarne Frandsen.

Skønt forfatteren er professor ved et dansk universitet, er denne bog, på det svenske sprog, en ren svensk undersøgelse af benådnings-spørgsmålet.

Som undertitlen angiver, behandles såvel den stats- som den straffere-ttlige side af benådningsretten. I Sverige har kungl. Maj:t efter rege-ringsformens § 26 foruden til eftergivelse og formildelse af straf ret til at gengive ære og konfiskeret gods, hvilken ret ikke er tillagt den danske konge, jfr. nu grundlovens § 24. I praksis antages benådnings-retten også at omfatte forvaring, internering, udvisning på grund af kriminalitet og idømt tvangsarbejde for løsgænger. Denne praksis, som ikke synes at have videre støtte i ordlyden i § 26, er ikke, som man skulle vente, af gammel dato. Den har været genstand for princi-piel kritik som gående ud over benådningsbegrebets grænser, men kritikken har ikke givet anledning til nogen væsentlig ændring af praksis.

Medens den danske grundlovs § 24 foruden benådningsret giver kongen ret til amnesti, nævnes intet herom i regeringsformens § 26, og forfatteren hælder til den anskuelse, at kungl. Maj:t's ret til at give amnesti og meddele abolition ikke grunder sig på regeringsformens § 26 — med hvis ordlyd den da også synes vanskelig forenelig — men på konstitutionel sædvaneret.

Ret til at afslå benådning har den dømte i Sverige, men i alminde-lighed ikke i Danmark. I Sverige kommer man dog udenom problemet ved at kalde straffetforgivelsen amnesti, som ikke antages at kunne af-slåes (s. 12 og 20); der henvises her til den kendte sag om den døds-dømte Anders Lindeberg, som ikke ville modtage benådning.

I kapitel 4 beskriver forfatteren behandlingen af benådningsansøg-ninger, som i Sverige er vidt forskellig fra den i Danmark anvendte. Ansøgningen behandles først i Nedre justitierevisionen. Hvis den døm-te er anbragt under fængselsvæsenet, indhentes der en udtalelse der-fra, ellers indhentes der ikke erklæringer fra myndighederne. Såfremt ansøgningen er indgivet af en anden mand end den dømte, gives der denne adgang til at ytre sig. Derefter udfærdiges der en promemoria af en af revisionssekretærerne alene på grundlag af sagens akter og det i ansøgningen anførte, uden at der finder nogen efterprøvning sted af dettes rigtighed. Benådningsandragendet foredrages på grundlag heraf for en af tre dommere bestående afdeling i Högsta domstolen. Største delen af året er to sådanne afdelinger optaget med at behandle benådningsandragender en dag hver uge. Sagen går herefter med en udtalelse fra afdelingen til justitiedepartementet, hvor den gennemses